

ФЕОДОСІЙ (Дикун-Ваколюк Митрофан Никонович; 23. 11. 1926, с. Черниці, нині Рівненського р-ну Рівненської обл. — 01. 10. 2001, Полтава) — церковний і громадський діяч, богослов, правозахисник. Закінчив Московську духовну академію зі ступенем кандидата богослов'я (1955). У 1943—47 — послушник Свято-Успенської Почаївської лаври (м. Почаїв, нині Кременецького р-ну Тернопільської обл.). У серпні 1955 прийняв чернечий постриг і рукопокладений у сан ієродиякона, у вересні того ж року — в сан ієромонаха; направлений у с. Костирєво Владимирської обл. (РФ), 1956 переведений до м. Владимир. Від 1958 — викладач і помічник інспектора, 1960—64 — секретар правління Волинської духовної семінарії (Луцьк). 1963 висвячений на ігумена. Від 1964 — викладач і помічник інспектора, від 1966 — ректор Одеської духовної семінарії (возведений у сан архімандрита). 4 червня 1967 хіротонізований і призначений єпископом Переяслав-Хмельницьким, вікарієм Київської єпархії, 7 жовтня того ж року — єпископом Полтавським і Кременчуцьким (від

1978 — архієпископ), 1979 — архієпископом Астраханським і Єнотаєвським, 1990 — Івано-Франківським і Коломийським, 1991 — Вінницьким і Брацлавським. 1992—2001 — на Полтавській кафедрі, 17 жовтня 1996 удостоєний митрополичого сану. 1996—2001 — митрополит Полтавський і Кременчуцький УПЦ. 1977 у покарання за надісланий лист на адресу [Л. Брежнєва](#), в якому була подана критична оцінка діяльності уповноважених у справах релігії, був переведений з посади керуючого Полтавської на посаду керуючого Астраханської єпархії. Лист потрапив за кордон, був перекладений англійською, французькою, німецькою, арабською мовами і мав широкий резонанс. Перебуваючи в Галичині Ф. намагався не допустити загострення між греко-католиками і православними. Від 1997 редагував тижневик «Полтавський православний листок», редакцією часопису було видано просвітницький посібник «Последование богослужений святой Четырдесятницы». Автор 16-ти т. «Святої криниці», 10-ти т. проповідей, збірок поезій, байок, 5-ти т. «Путі святих», 1-го т. «Матушки Нектарії», брошур проти Унії та сект. Залишилися у рукописі його щоденники.

Рекомендована література

1. Єпископ Феодосій про переслідування в його єпархії // *Мартирологія Українських церков*. Т. 1. Українська Православна Церква. Документи, матеріали, християнський самвидав України. Торонто; Балтимор, 1987
2. Митрополит Полтавський і Кременчуцький Феодосій // *Український еклесіаст*. П., 2000
3. Петруцій Н., Петруційова О. Високопреосвященіший митрополит Полтавський і Кременчуцький Феодосій Дикун-Ваколюк М. Н.: [Буклет]. П., 2000
4. Шибанов Г. Святитель землі полтавської // *Село полтавське*. 2001, 18 жовт.

Т. П. Пустовіт

Бібліографічний опис:

Феодосій (Дикун Митрофан Никонович) / Т. П. Пустовіт // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2026. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-894402>

2001–2026 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).